БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 297 (6672)
НОЯБРИИН 14
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин шухала һалбари

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти болбол коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые ударидагша ба хүтэлбэрилэгшэ агууехэ хүсэн мүн.

Манай парти юугээрээ хүсэтэйб гэхэдэ, тэрэ хадаа үргэн ниитэтэй нигта холбоо барисаатай, үнэхөөрөө бодото арадай парти болоно, тэрээнэй политикань арадай үндэһэн интересүүдтэй тааралдана. Партиин зэргэнүүдэй булад хатуу нэгэдэл тэрэнэй бата бэхиин ба илагдашагүй хүсэнэй үндэһэ һууринь мүн. Тиимэһээ манай парти болбол өөрынгөө зэргэнүүдые бэхижүүлхын түлөө саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргажа байдаг.

Парти доторхи ажабайдалые эдэбхитэй болгохын, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие улам саашадань һайжаруулхын тулада партийна ажахые, хэрэг дансые зүбөөр эрхилхэ эрилтэ манай парти хэдэг байна. Юуб гэхэдэ, хаана, ямар партийна организацида партийна ажахы муугаар табигданхайб, тэндэ лэ коммунистнуудай журам һулардаг, эдэбхинь бага байдаг гэжэ манайшье республикын зарим парторганизацинуудай бодото ажабайдал гэршэлжэ үгэнэ.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партиин гэшүүдэй ба кандидадуудай тоо бүридхэлые зүбөөр, партиин Центральна Комитедэй заабариин ёһоор эмхидхэхэ гээшэ ехэ удхашанартай байна.

Гэбэшье, манай республикын зарим партийна организацинуудта тус хүдэлмэриие эрхилхэ талаар нилээд олон дутуу дунданууд үзэгдэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партиин нэгэ зарим городуудай болон аймагуудай комитедүүд коммунистнуудые бүридхэлдэ абахадаа гү, али тэрээнһээ гаргахадаа, партиин ЦК-гэй инструкциие эбдэдэг байна. Шалгалтаар тодоруулагдаһанай ёһоор, партиин Городокско горком, Заиграйн, Кяхтын, Мухаршэбэрэй болон Ториин айкомууд ондоо аймагуудай ба областьнуудай партийна организацинуудһаа ерэһэн коммунистнуудые урдань хүдэлмэрилжэ байһан парторганизацииһаа бүридхэлһөө гараһан тухай үнэмшэлһэн ямаршье документгүйгөөр тэдэниие бүридхэлдэ абадаг байба. Тус айкомуудай хүтэлбэрилэгшэд партиин гэшүүдые бүридхэхэ хэрэгые партстатистикын ба единэ партбиледэй секторнүүдтэ сүм даалгажархёод, тон таарахагүй ябадал гаргажа байгаа.

Эдэ баримтануд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим парторганизацинууд партиин шэнэ Уставай эрилтэнүүдые дүүргэнэгүй, харин тэрэниие бүдүүлигээр хазагайруулна гээшэ. Нэгэ партийна организациин алишье гэшүүн нүгөөдэ организацида хүдэлмэрилхэеэ ошоходоо тэрэнэй гэшүүдэй тоодо оруулагдаха гэжэ партиин Уставай 8-дахи параграф соо эли тодоор заагданхай юм. Партиин гэшүүдэй нэгэ организациһаа гаража, нүгөөдэ организацида ошолгонь Советскэ Союзай Компартиин ЦК-гэй тогтооһон гуримуудай ёһоор хэгдэхэ гэжэ мүн тэндэ хэлэгдэнхэй. Иимэ тодорхой заабаринуудай байбашье, энээниие зарим парторганизацинуудай дүүргэдэггүй байһаниие тэсэжэ болохогүй.

Партийна организацинуудай составые зүбөөр харуулхын тулада коммунистнуудай бүридхэлдэхи бүхы хубилалтануудые саг сагтань бэшэжэ байха шухала. Теэд, энэ хэрэгтэ баһал дутуунууд олон. Илангаяа Кабанскын, Байкало-Кударын, Иволгын парторганизацинуудта энэ талаар ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Мүнөө үедэ манай парти оронойнгоо ажахые ба культурые хүгжөөхэ талаар асари ехэ зорилгонуудые табяад шиидхэжэ байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалха зуураа, хүдөөдэ партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха эрилтэ хэһэн байна. Энэ табигдаад байһан зорилгые амжалтатайгаар бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай партийна организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи ба үүртые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ партиин айкомууд хүдөөдэхи партийна эхин организацинуудые һайнаар, тодорхойгоор хүтэлбэрилхын, тэдэнэрэй харюусалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ ёһотой. Парти доторой ажабайдалые хүсэд һайжаруулаагүй һаа, энэ хэрэгые шиидхэхэнь бэрхэтэй. Зорилго юуб гэхэдэ, партиин айкомууд болбол колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай коммунистнуудые үйлэдбэриин харюусалгатай һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табиха зэргэтэй.

Эдэ бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада партиин гэшүүдэй ба кандидадуудай тоо бүридхэлые хүсэд гуримшуулха, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие зүбөөр элирхэйлжэ, шадаха хүдэлмэринүүдтэ тэдэнэрые табиха шухала.

КПСС-эй горкомууд, райкомууд болон айкомууд партийна ажахые эрхилхэ хэрэгтэхи дутагдалнуудые дары усадхажа, коммунистнуудай тоо бүридхэлые һайжаруулха, партийна эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ уялгатай. Тус хүдэлмэриие саашадань зүбөөр, партиин ЦК-тэй заабариин ёһоор ябуулхын тулада нютагуудтахи партийна комитедүүд партиин эхин организацинуудай секретарьнуудта саг үргэлжэ заабари үгэжэ, бодото туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой. Юуб гэхэдэ, коммунистнуудай тоо бүридхэл эмхидхэлтэдэ үзэгдэдэг дутуу дунданууд нэгэ шалтагааниинь хадаа зарим партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ анхарал багатайгаар гү, али партиин дээдэ организацинуудай заабариие хүсэд һайнаар мэдэдэггүй дээрэһээ болоно гэжэ бодото ажабайдал харуулна.

Бүхы партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие дам һайжаруулха, партиин гэшүүдэй ба кандидадуудай тоо бүридхэлые зүбөөр табиха гээшэ нютагуудтахи партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа хабаадаи

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД БА МЕХАНИЗАТОРНУУД! Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай уряае дэмжэгты!

Колхозоо бүри баян болгохын түлөө

Закаменай аймагай «1-е Мая» колхозой хүдөө ажахы хурдан темпээр хүгжэнэ. Мүнөө колхоз малажал хүгжөөхэ энэ жэлэйнгээ түсэбые эбэртэ бодо малаар, хонёор, адуугаар, гахайгаар— 100 процент, тинхэдэ шубуугаар—124 процент дүүргэө.

Үнгэрһэн зундаа тус колхозой гэшүүд оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар ниитынгээ малда тэжээлэй һайн база байгуулаа. Гүрэнэй даалгабариин ёһоор 13 мянган центнер үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ байһан аад, 14 мянган центнер бэлэдхэгдэө.

КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор зоригжоһон тус колхозой гэшүүд Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хандалгые тон халуунаар угтан абаад, ниитынгээ ажахые хүгжөөлгөөр социалистическэ ехэхэн уялга абаба. Энэ уялга соо илангаяа малажал ба таряанажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдаа. Колхозой гэшүүд ниитымнай малажалһаа ашаг шэмэ үшөөл багаар абтана гэжэ тоолоод, наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлэн һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 литрһээ доошо бэшэ һү һаадаг болохо, нарин нооһотой хонин бүриһөө—4,2 килограмм, нарибтар нооһотой хонин бүриһөө—3,6 килограмм, нютагай үүлтэрэй шэрүүбтэр нооһотой хонин бүриһөө—1,2 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалдаг болохо гэжэ шиидэбэ.

Тэрээнһээ гадна, орооһото культурануудай үндэр баян ургаса ургуулхын тулада агротехникын заабаринуудые наринаар сахиха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ба 1955 ондо 10 политой севооборотдоор тарилга хэдэг болохо гэжэ шиидэһэн байна. Колхозой гэшүүд мүн овощной культурануудые ехээр тарижа, элбэг баян ургаса ургуулдаг болохо хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Тиин ерэхэ жэл 70 квадратна метр талмайтай нэгэ теплицэ бариха, парниково ажахыгаа 150 рама хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Хүдөө ажахын энэ артелиин гэшүүд колхозойнгоо центрые болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор колхознигуудта хэдэн шэнэ гэрнүүдые, 400 хүнэй һууритай нэгэ клуб, колхозой правлениин байшан бариха, үйлсэнүүдээ ногооруулха, нэгэ гектар газар дээрэ жэмэстэ сад тариха гэжэ шиидхээ.

Мүнөө тус колхозой гэшүүд абаһан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада энэ жэлэй малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ гэжэ шиидээд, бүхы хүсэ шадалаа гаргаи оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Ц. Дондоков.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой племенной һүнэй-товарна фермэ үнеэн бүриһөө һү һаалгаар республика соогоо түрүү һуури эзэлээ. Тус фермэ үнеэдые зунай бэлшээриһээ үбэлэй байрада оруулхадаа тэрэнэй шадал тамирые шалгаһан, шэгнэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын госплемрассаднигай зоотехник Федоров, Ноёхоной зооветучастогай ветврач Лумбунов ба һаалишан Лумбунова гэгшэд үнеэ шэгнэжэ байна.

М. Минсевэй фото.

Түрүүшүүлэй жэшээгээр ажаллахабди

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй уряае дэмжэнэбди

1952 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 420 литр һү һааһан байгаабди. Мүнөө жэлэй 9 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 800 литр (жэлэй түсэб 750 литр) һү һааһан, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха жэлэй түсэбые 110 процент дүүргэһэн байнабди.

Нёдондо нэгэтэ газетын хуудаһан дээрэһээ Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэдэ түлигдэдэггүй байра соо тугалнуудай түлжүүлэгдэдэг тухай уншаад, бүхы һаалишадтаа хөөрэжэ үгөө һэм. Һаалишад энээниие мни ехэ һонирхолтойгоор угтаа бэлэй. Залуу һаалишан Ригжу Базарова ингэжэ хэлээ һэн:

—Үшөө нэгэ шэнэ метод хэрэглэгдэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь манай фермэдэ тугалнуудые эхэһээнь таһалжа түлжүүлхэшье арга хэрэглэгдэнэгүй. Гээгдэгшэдэй тоодо ябахада ехэл эшхэбтэр байна даа...

Теэд тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхын түлөө таарамжатай байрануудай бэлэдхэгдээгүй байһан дээрэһээ тэрэ жэлдэ тугалнуудые эхэһээнь таһалжа түлжүүлдэг болоё гэһэн дурадхал энэ һаалишан оруулаа һэн. Хэр угһаа хойшо тугалнуудые эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг байһан манай һаалишадта Ригжу Базаровагай дурадхал һэжэг түрүүлбэ. Харин лэ һара ба һара хахад тухай үнгэрөөд байхада һаалишад энэ түрүү методэй үлүү һайн байһаниие, үнеэдһээ ехэ һүнэй һаагдадаг болоһые бодотоор харахадаа нүхэр Базаровагай жэшээгээр хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн.

Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ манай фермэдэ 56 тугал эхэһээ таһалагдан түлжүүлэгдээ. Мүнөө жэлдэ бүри олон тугалнуудые иимэ методээр түлжүүлжэ байнабди. Ерэхэ жэлдэ бүхы тугалнуудаа энэ шэнэ методээр түлжүүлхэ гэжэ хараалнабди.

Тугалнуудые эхэһээнь таһалжа түлжүүлхэ методээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар Ригжу Базарова жэл соогоо үнеэн бүриһөө 750 литр һү һааха түсэбгэй байһан аад, байгша оной 9 һарын турша соо 1165 литр һү һаагаад, ерэхэ жэлдэ 1300 литр һү һааха уялга абаһан байна.

Хэрбээ 1951—1952 онуудта бидэнэр малаа үбэлдөө бэлшээдэг байгаа һаа, мүнөө үбэл бэлшээхэеэ болихо, малдаа концентрированнэ тэжээл ехээр эдюулдэг болохо гэжэ шиидээбди. Гадна, зундаа июниин 1-һээ сентябриин 1 болотор үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээдэг ба июниин 1-һээ октябриин 1 болотор гурба дахин һаадаг болоһон байгаабди. Тэрэнэй ашаар үнеэдэй һү үгэлгэ эрид дээшэлжэ, нэгэ үнеэнһээ сүүдхэдээ һураггүй ехэ һүн һаагдадаг болоо.

Малша-пастух Сандак Тыкшеев малажал дээрэ арба гаран жэлдэ хүдэлмэрилжэ, мал адуулгаар нилээд ехэ дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Тыкшеев өөрынгөө уялгые һайнаар дүүргэдэг, малаа загонно системээр зүбөөр адуулдаг, бэлшээри дээрэнь нэмэлтэ тэжээл эдюулдэг байха юм.

Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үүсхэлые халуунаар уттажа, малшадай республиканска мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохо гэжэ шиидэһэн байгаа. Бидэнэр энээн тухай асуудал үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсээд, фермынгээ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар улам дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байнабди. Жэшээнь, ерэхэ жэлдэ малайнгаа үүлтэрые һайжаруулжа эхилхын тула фермэ дээрээ племенной хүдэлмэри ябуулжа захалхамнай. Энэ зорилгоор ерэхэ жэлдэ симментальска үүлтэрэй 10 эмэ бурүу ба 5 эрэ бурүу, тиихэдэ 1955 ондо 20 эмэ бурүу ба 6 эрэ бурүу худалдажа абаха гэжэ хараалнабди.

Манай орон дотор ойрын 2—3 жэлэй турша соо хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө манай фермын хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхидой хандалгада харюу болгон абаһан уялгануудаа манай фермынхид дүүргэжэ байна. Мүнөө 300 үнеэнэй байха типовой байра баригдажа дүүргэгдэхэ ойротоо. Тэрэшэлэн тугалнуудые түлигдэдэггүй байра соо түлжүүлхэ түрүү арга хэрэглэжэ эхилхын тула тусгаар клеткэнүүдтэйгээр түхеэрэгдэһэн тугалай байра мүн лэ баригдажа дүүргэгдэхэ дүтэлбэ. Малайнгаа байрануудые һайнаар заһажа ба дулаалжа, үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлэдхэһэн байгаабди. Гадна, малай даб дээрэ эдихэ тэжээлэй запас фермын дэргэдэ шэрэгдээ. Бүдүүн тэжээл малдаа буйлуулжа эдюулхын тула кормозапарник тодхоһон, мүн кормушкануудые түхеэрһэн байнабди.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай мүнөө танилсаад, манай фермын малшад, хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөө үүсхэе гэһэн уряае бүримүһэн һайшаана. Мүнөө бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые гээлтэ хоролтогүйгөөр, эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ оробобди.

Ж. Цыбиков, Бичурын аймагай Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-эйе даагша.

Эрхим адуушан

Чимит-Доржи Будацыренов Хориин аймагай Үдын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин ахалагша адуушанаар олон жэлдэ хүдэлмэрилхэ зуураа, даажа абаһан хоёр зуугаад адуугаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулдаг юм. Тэрэ болбол эрхим ажалаараа аймаг соогоо түрүү адуушадай нэгэниинь болонхой. Нүхэр Будацыренов үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ. Үбэлэй хүйтэн сагта байха байра түхеэрэгдөө. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолдо харюу болгон, нүхэр Будацыренов бусад адуушад нүхэдтэеэ хамта уялга абаха зуураа, өөрынгөө үгэ соо ингэжэ хэлэһэн байна: «Нүхэдүүд, бидэнэр өөрынгөө эрхим ажалаар колхозойнгоо зөөриие арьбадхаха, Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй баян болохын тула бэеэ гамнангүй ажаллаха ёһотойбди. Тиимэһээ бидэ адуушад ерэхэ үбэл адуугаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулжа, хабарай хухэ ногоон дээрэ тобир тарган зандань гаргаха гэһэн уялга абанабди».

А. Мангатханов.

К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Сэрэгэй дээдэ академиие һурагшадай дүүргэн гаралга

К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Сэрэгэй дээдэ академиин һурагшадай ба профессорско-багшанарай составай баярай суглаан һурагшадай ээлжээтэ дүүргэн гаралгада зорюулагдан, ССР Союзай Обороны Министерствын Центральна управлениинүүдэй, Сэрэгэй дээдэ һургуулинуудай түлөөлэгшэдэй ба Москва городой партийна болон советскэ организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар үсэгэлдэр Советскэ Армиин Центральна театр соо болобо. Академиин начальник армиин генерал В. В. Курасов баярай суглаа нээбэ.

Тогтожо байһан үе соогоо Сэрэгэй дээдэ академи хадаа дээдэ мэргэжэлтэ олон мянган командирнуудые Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ бэлэдхэһэн ба советскэ сэрэгэй наукын хүгжэлтэдэ ехэ оруулалта хэһэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ, мүн дайнай хойто тээхи үедэ академиин хүмүүжүүлһэн хүнүүд өөрынгөө арадта, Коммунистическэ парти ба Советскэ Правительствода хизааргүй үнэн сэхэ дүй дүршэлтэй военачальнигууд байһанаа харуулаа.

Энэ жэлдэ тус академи хадаа сэрэгэй хэрэгтэхи бүхы шэнэ ба түрүү юумые дамжуулан нэбтэрүүлжэ, сэрэгүүдэй дунда бодото зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ, советскэ сэрэгэй наукын хүгжэлтые урагшань дабшуулжа шадаха генералнуудай, адмиралнуудай ба офицернүүдэй шэнэ отрядые Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ бэлэдхэн гаргаһан байна.

Генеральна Штабай Начальник Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский академиин һурагшадта ба профессорско-багшанарай составта хандан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Баярай суглаанай һүүлээр ССР Союзай Обороны Министр хадаа К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Сэрэгэй дээдэ академиин һурагшадай ба профессорско-багшанарай составай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ. Столицын артистическэ эрхим хүсэнүүдэй хабаадалгатай ехэ концерт уулзалгын үедэ болобо. Уулзалга үнэн сэдьхэлэй, нүхэр ёһоной орщон байдалда үнгэрөө.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ой модоной ба саарһанай промышленностиин түрүү предприятинууд

ВЦСПС болон СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство предприятинуудай, барилгануудай, тэрэшэлэн үргэн хэрэглэлэй цехүүдэй 1953 оной гурбадахи кварталай Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугууд эрхим 11 предприятинуудта, Главсевлеспромой Подборовско леспромхоздо, Приозёрско целлюлозно заводто, Главсевлеспромой Пашска модо урадхуулгын контородо, московско № 1 мебельнэ фабрикада, Ново-Белицкэ лесохимическэ комбинадта ба бусадта олгогдоо.

Үргэн хэрэглэлэй 26 предприятинуудта болон цехүүдтэ ВЦСПС-эй ба Министерствын дамжуулгын Улаан тугууд олгогдобо.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй байха гэрнүүд

ХАБАРОВСК, ноябриин 11. (ТАСС). Хизаарай машинно-тракторна станцинуудта гэр байрын барилга үргэнөөр хэгдэнэ. Шефүүд-промышленна предприятинуудай коллективүүд ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Һаяхан ерээд МТС-эй механизаторнуудай штадта оруулагдаһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ нэгэ квартирна 15 гэр мүнөөдэр Хабаровска МТС-тэ барижа эхилээ. Ой модоной олзоборилгын «Деталь» гэжэ артелиин гэшүүдэй-шэфүүдэй бүтээһэн табан гэрнүүдые Биробиджанска МТС-тэ хабсаруулжа байна. Шефтээ абаһан Веринскэ, Лермонтовскэ, Отрадненска, Лазовско ба бусад МТС-үүдтэ Дальдрезтрестын предприятинуудай коллективүүд 100 шахуу гэр бүтээжэ үгөө.

Хизаарай промышленна предприятинууд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй байха 300 гаран гэр жэлэй эсэс хүрэтэр бүтээн гаргаха байна.

Арадай хэрэглэлэй зуун шэнэ түхэлэй зүйлнүүд

Энэ жэлдэ Московско олзоборилгын коопераци арадай хэрэглэлэй 100 гаран шэнэ түхэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг болобо.

«Красный мебельщик» ба «Московский мебельщик» артельнүүд радиоприемнигуудай болон телевизорнүүдэй бага столнуудые, хубсаһанай шкафууд ба шэнэ конструкциин буфедүүдые бүтээн гаргажа эхилбэ. Оёдолой предприятинууд эрэгтэй, эмэгтэй хүнүүдэй, үхибүүдэй пальто ба богони хормойтой пальто, костюмуудые, мүн платьенууд болон блузкануудые һайжаруулагдаһан модельтэйгээр олоор оёжо эхилбэ.

Электрээр гэрэлтүүлгын арматура, торгон, трикотажна дотор хубсаһа, арһаар оёгдоһон зүйлнүүдые, галантерейнэ зүйлнүүдые артельнүүд ехэ ассортименттэйгээр худалдаа наймаанай организацинуудта эльгээнэ.

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой В. И. Попковой бюст табигдаба

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой подполковник В. И. Попковой бюст ноябриин 11-дэ Москвада баярай оршон байдалда табигдаба.

...Столицын Дзержинскэ районой Самотечнэ бульварта олон мянган москвагайхид сугларба.

Эхилэлгын богони үгэ хэлэхэ зуураа, Моссоведэй Гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо З. В. Миронова Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ дайсанай 40 самолёт буудан унагааһан манай хани лётчик В. И. Попковой түлөө москвагайхидай омогорхолые мэдүүлбэ.

Авиациин ба Далайн-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй командованиин үмэнэһөө авиациин генерал-майор К. Н. Олешев, столицын ажалшадай үмэнэһөө —305-дахи һургуулиин директор Р. Д. Брусничкина гэгшэд алдарта лётчигые амаршалба. Московско пионернүүд баглаа сэсэгүүдые Геройдо барюулаа.

Сугларагшадта халуунаар угтагдан, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой В. П. Попков үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол манай ороной ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхиие ехээр дээшэлүүлбэ.

Хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжэхэ хэрэгтэ ажалшадай энэ эдэбхиие амжалтатайгаар зорюулха гээшэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Эдэ зорилгонуудые һайнаар бэелүүлхын тулада нютагай Соведүүд хүдэлмэриингөө арга методуудые таһалгаряагүй һайжаруулха ёһотой.

Тэрэнэй тулада Соведүүдэй хүдэлмэридэ олониитые үргэнөөр хабаадуулха бухы формонуудые хэрэглэхэ шухала. Соведүүдэй олониитэтэй нигта холбоотойгоор хүдэлмэрилдэг газарта ажахын ба культурна байгуулалтада горьтой амжалтанууд туйлагдадаг байһые олон тоо баримтанууд гэршэлнэ.

Соведүүдэй сесси гээшэ советскэ органуудай эмхидхэлэй хүдэлмэриин шухала формонуудай нэгэниинь мүн гэжэ мэдээжэ. Депутадууд, саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд, советскэ эдэбхитэд имагтал сессинүүдтэ хабаадалсажа, элдэб асуудалнуудые шиидхэлсэдэг.

Һүүлшын һунгалтаһаа хойшо Соведүүдэй олонхи сессинүүд бэлэдхэл һайнтайгаар, депутадууд болон саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдэй эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг боложо байна.

Гэхэтэй хамта, зарим гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Соведэйнгээ сесси удаан саг соо зарладаггүй, тиигэжэ советскэ демократиие зарим ушарта эбдэдэг байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, Бичурын аймсоведэй гурбадахи сесси энэ оной июль соо болоо һэн. Тэрэ гэһээр гурбан һарын үнгэрбэшье, аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Федотов ээлжээтэ сесси зарлаха забда олоногүй. Тэрэшэлэн Заиграйн аймагай Н-Курбын сельскэ Совет (гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Батуева) апрельһээ хойшо сесси үнгэргөөгүй

Иимэ ушарһаа Соведүүдэй хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ депутадууд хабаадаха аргагүй байна бшуу.

Зарим нютагуудай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд мүртэй хүдэлмэри хэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Хориин аймсоведэй хүдөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр И. Смелянов) эмхидхэлэй заседани хэжэ, хүдэлмэриингөө түсэб баталаад лэ, хойшонь юушье хээгүй.

—Бидэнэр ямар эрхэтэй ба уялгануудтай байһанаа һайнаар мэдэдэггүй дээрэһээ мүртэй хүдэлмэри хэнэгүйбди. Сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Турбаева бидэндэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй,—гэжэ Заиграйн аймагай Илькын сельсоведэй хүдөө ажахын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Магбаев хэлэбэ. Иимэрхүү баримтанууд олон.

Парти ба правительствын тогтоолнуудай, мүн гүрэнэй засагай нютагай органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгаха гээшэ ехэ удхашанартай. Гүйсэдхэлые шалгаха ябадал хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлдэг, ажалай ба гүрэнэй журам бэхижүүлдэг байна.

Манай республикын нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд олон янзын асуудалнуудые хаража үзөөд, һайн шиидхэбэринүүдые нэгэнтэбшэ баталан абадаг. Гэбэшье, парти ба правительствын директивэнүүдэй болон өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинаха хүдэлмэри советскэ органууд үшөө дутамагаар ябуулна.

Жэшээлхэдэ, Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд гүйсэдхэлые һулаар шалгадаг, энэ хэрэгтэ гүйсэдкомой гэшүүдые, депутадуудые, Соведэй саг үргэлжын комиссинуудые хабаадуулдаггүй байха юм. «Республикын колхозуудта малай байрануудые барилгын ябаса тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол һулаар дүүргэгдэнэ. Теэд энэ асуудалаар аймсоведэй сессиин шиидхэбэри абтаһан аад, гүйсэдхэлые шалгаха ябадалай эмхидхэгдээгүй дээрэһээ тус шиидхэбэринь дүүргэгдэнгүй үлөө. Малай олохон байранууд ашаглалгада үшөө үгтөөгүй байһаар.

Ниитын адуу малай ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри Закаменай аймсоведэй сессинүүдэй нэгэн дээрэ абтаһан байгаа. Гэбэшье, адуу малай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эндэ ехэ хубилалта болоогүй байһаар. Аймагай колхозуудта малай ашаг шэмэ үгэлгэ тон бага байха юм. Малажалай фермэнүүдые бэхижүүлхэ ба механизацилха асуудал шиидхэхэ саг туланхай. Энээн тухай аймагай хүдөө ажахын ба советскэ органуулта жэл бүри хөөрэлдөөнүүд гарадаг болобошье, бодото юумэ хэгдээгүй байһаар. Аймагай Соведэй хүдөө ажахын комисси энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа шадаха байгаа. Гэбэшье, март һараһаа хойшо заседанишье үнгэргэхөө болишонхой. Тус комиссиин түрүүлэгшэ Закаменай МТС-эй директор нүхэр Тюменцев элдэб шалтаг бариад, депутатска уялгаяа дүүргэхэһээ зайсадаг байха юм.

Ерэхэ жэлэй үрһэнэй фондые хааха гээшэ ехэ шухала зорилго мүн. Тиимэһээ энэ зорилгые бэелүүлгэдэ нютагай Соведүүд мүнөө гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Теэд Мухаршэбэрэй аймагай зарим сельскэ ба сомоной Соведүүд үрһэнэй фонд байгуулха ябадалда анхарал багаар табина. Соведүүдэй сессинүүд дээрэ энэ талаар колхозой түрүүлэгшэнэрэй ба тариаажалай бригадирнуудай тоосоонуудые шагнадаггүй байха юм. Аймагай колхозууд ороохото культурануудай үрһэ хааха түсэбөө дүүргээгүй байһаар.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум болбол хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, энэ талаар үүргэ ба харюусалгаяа эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго нютагай Соведүүдэй урда табиһан байна.

Д. Дагбаев, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагшын орлогшо.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бригада, фермэ бүхэндэ улаан булан бии юм. Тэндэнь газетэ ба журналнуудай шэнэ номернуудые уншажа, шатар, даам, домино наадажа, сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ бухы условн бии. Улаан булан бүридэнь радиоприёмник табигданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хони үсхэбэрилгын № 1 фермын улаан булан соо.

А. Мантаевай фото.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

КОЛХОЗДО ШЕФСКЭ ТУҺАЛАМЖА

Аймагай хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин хүдэлмэрилэгшэд Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһан юм. Тэдэнэр һаяхан өөһэдынгөө дундаһаа мүнгэ суглуулжа, «Родина» гэжэ радиоприёмник худалдан абаад, тус колхозой № 2 һүнэй-товарна фермын улаан булан соо тодхожо үгэбэ.

Мүн амаралтын үдэрнүүдтэ тэдэнэр воскресник эмхидхэжэ, № 1 һүнэй-товарна фермэдэ тугалай байха нэгэ байра шэнэдхэн заһабарилһан байна.

ЗАЛУУ АГРОНОМОЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Субинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан томилогдоһон залуу агроном В. К. Молчанова ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тула мүнөө агротехническэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Нүхэр Молчанова овощиин рассада ургуулха шэнэ методые ерэхэ хабартаа хэрэглэхэ зорилгоор, 5 мянган горшоогхонуудай материал-торф, шэбхэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые бэлэдхэбэ. Мүн баһа тарианай полинууд дээрэ саһа тогтоохо халхабшануудые хүүлһэн байна.

Мүнөө нүхэр Молчанова колхозой агротехническэ курсын занятинуудые эмхитэйгээр үнгэргэжэ захалаа.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮДЭШЫН ҺУРГУУЛИ

Баргажанай дунда һургуулиин дэргэдэ хүдөөгэй залуушуулай һураха үдэшын долоон жэлэй һургуули энэ һарада хүдэлмэреэ эхилбэ.

Энэ һургуули мэргэжэлтэй багшануудаар хангагданхай, мүн химиин, физикын ба литературын кабинедүүдтэй.

1461 РАДИОТОЧКО

Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо энэ жэлдэ колхозуудые ба һуурин газарнуудые радиофикацилга аймаг дотор үргэнөөр ябуулагдаа. Үнгэрһэн 10 һарын туршада «Большевик», Ворошиловай, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд радиофикацилагдажа, 336 колхознигуудай гэртэ радиоточконууд оруулагдаа. Мүнөө аймаг дотор хамта дээрээ 1461 радиоточко хүдэлмэрилнэ.

Мүн аймагай центрын радиоузелда 300 ватт хүсэтэй усилитель тодхогдоһон байна.

О. Раднаев.
Б. Гыргенов.

Дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ

Мухаршэбэрэй аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэдэй ба сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн һаяхан боложо үнгэрбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад «Аймагай бюджедэй дүүргэлтын юһэн һарын дүнгүүд ба IV-дэхи кварталай зорилго тухай» аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Кондратюковой элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэлшэ аймагаймнай финансова таһаг үнгэрэгшэ 9 һарын туршада мүнгэ суглуулгаар республика дотороо түрүү һуури эзэлжэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө гэжэ тэмдэглээд, финансова таһагай, сомоной Соведүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды элирүүлһэн байна.

Элидхэлэй зүбшэн хэлсэгдэһэнэй һүүлээр БМАССР-эй Финансын министрэй орлогшо нүхэр Дубровский аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Михайловта БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулаа.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Партийна ажабайдалые бүхы талаһаань, гүнзэгыгөөр харуулха шухала

«Кижингинский колхозник» гэжэ газетэ партийна ажабайдалые һайнаар харуулжа шаданагүй. Энэ жэлэй арба һара соо гараһан номернуудыень абажа үзэхэдэ, партийна ажабайдал тухай тон үсөөн материалнууд толилогдоһон байна. Эгээл ехэ дутагдалынь юуб гэхэлэ, партийна ажабайдал тухай материалнуудынь удхаараа ехэ бирагүй, партийна организацинуудай бодото хүдэлмэриие бүхы талаһаань харуулжа шадаагүй байна.

Энэ тобшолол хэдыхэн жэшээ баримтануудаар баталхан үгэе. «Тэжээл бэлэдхэл дээрэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шангадхаха» гэһэн гаршагтай статья энэ жэлэй июлиин эхин багаар үгтэһэн байгаа.

«Чесаныи МТС-эй парторганизациин агитколлективэй (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Бадмаев) хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ анхаралаа хандуулха шухала»,—гээд тус партийна организациин агитаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые одоошье һайнаар харуулхань ха гэжэ һанамаар автор бэшээд захална.

Теэд саашань иигэжэ уншанабди:

«Агитаторнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ парторганизаци ехэ анхарал хандуулна, хододоо семинар үнгэргэнэ. Партийна организаци социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа...» Эгээл иимэ юрэнхы, хооһон үгэнүүдээр энэ статья дүүрэшэбэ. Теэд эдэ үгэнүүдһээ агитколлективэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые мэдэжэ абахын аргагүй. Хэн агитаторай хайшан гэжэ ажаллажа, политическэ ямар хүдэлмэри хэдэй дунда ябуулжа байһан тухайда тодорхой һайнаар юушье хэлэгдэнэгүй.

«Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө коммунистнуудай тэмсэл» гэһэн «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Дамдиновай статья август һарада толилогдоһон байгаа. Энэ статья мүн лэ юрэнхыгөөр бэшэгдэнхэй.

«Ниитынгээ малажалые саашадань дэбжээхэ, тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ зорилгоор тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухайда коммунистнууд ехэ анхарал хандуулна» гэжэ эндэ бэшэгдэнхэй. Гэбэшье, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө коммунистнуудай хайшан гэжэ тэмсэжэ байһыень тус статья уншаад ойлгохын аргагүй байшаба.

Мүн нэгэ номертонь партийна суглаан тухай статья толилогдоһон байна. Удхаараашье, найруулгынгаашье талаар энэ материал горьтойхон дутагдалнуудтай. Чесаныи МТС-эй парторганизациин хүдэлмэриие тус газетэ урдань магтаһан байгаа. Теэд хүсэд һарашье үнгэрөөдүй байтар: «Чесаныи МТС-эй партийна организацида партийна суглаанууд тон үсөөн болодог» гэхэ мэтээр бэшэгдэнэ. Энэ баримтые яажа сэгнэлтэйб? Партийна эхин организацинуудай бодото байдалые тус редакцииин хүдэлмэрилэгшэд һайнаар мэдэдэггүй дээрэһээ партийна ажабайдал тухай элдэб тушаалдаһан лэ материалнуудые газетэдээ толилно гэхэдэ алдуу болохогүй.

Партийна эхин организацинуудай бодото байдалые энэ редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй һайнаар мэдэдэггүй, мэдэхые хүсэдэгшьегүй байһыень үшөө нэгэ иимэ жэшээ гэршэлжэ үгэнэ. «Арад ниитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ», «Партийна ба гүрэнэй журам сахиха», «Өөрыгөө шүүмжэлгэ ба илангаяа дороһоо шүүмжэлгэ хүгжөөхэ» гэһэн ба бусад хэдэн түрүү бэшэгүүд эндэ толилогдоһон байна. Гэхэ зуура, аймагай партийна организациин ажабайдалһаа эдээн доторнь нэгэшье жэшээ баримтын абтажа харуулагдаагүй байһаниинь гайхалтай.

Үшөө нэгэ жэшээ харуулая. «Хүдөөдэхи ниитэ-политическэ хүдэлмэри» гэһэн гаршагтайгаар статья нэгэ номертонь толилогдоһон байба.

«Дээдэ Худанай долоон жэлэй һургуулиин багшанар хүдөөдэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ үнгэргэнэ»—гээд автор эхилжэ бэшэнэ.

Теэд нэгэшье багшын нэрэ эндэ хэлэгдэнэгүй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие хэн багшын ямараар ябуулдагыень энээнһээ мэдэхын аргагүй.

Хэнэйшье мэдэһээр мүнөө бүхы советскэ хүнүүд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна. Гүрэн түрын удхашанартай энэ хэрэгтэ тус газетын хүдэлмэрилэгшэд тон харюусалгагүйгөөр хандаһан зангаараа. Зүгөөр октябрь һарын 28-най номертонь «КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй ба КПСС-эй обкомой VIII пленумэй дүнгүүд, аймагайнгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн партиин айкомой пленумэй ехэ тогтоол толилогдохоһоо бэшэ, партийна ажабайдалые гүнзэгы һайнаар харуулһан материалнууд энэ газетын хуудаһануудта үшөөл үгы байна. Сентябрь, октябрь һаранууд соо партийна ажабайдал тухай материал энэ газетэдэ оройдоо толилогдоогүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

«Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулхын тулада ажалшадай дунда ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан тухайда, энэ тогтоолые бодотоор бэелүүлхын тулада колхозуудай, МТС-үүдэй партийна организацинуудай юу хэжэ байһан тухайда огто бэшэдэггүй байһаниинь энэ газетын тон ехэ дутагдал болоно.

Газетынгээ эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхаха, тэрэнэй хүдэлмэриие идейнэ үндэр хэмжээндэ табиха гээшэ партиин Хэжэнгын айкомой шухала зорилго мүн.

Малажалые саашадань хүгжөөхэ гээшэ хойшолуулагдашагүй шухала зорилго мүн

Б. ГЫЛЫКОВ, КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарь

Малажал аймагаймнай хүдөө ажахын гол һалбари болоно. Колхозуднай ниитынгээ малажалые хүгжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэхэ зуураа, жэл ерэхэ тудам малайнтаа тоо толгой олошоруулна, тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлнэ. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо аймагай колхозуудай эбэртэ бодо малай тоо 31,3, хонинойн—48, гахайн—72, адуу моринной —13 процент олон болоо. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1951 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һүн һаагдаа.

Түрүү малшадай тоо улам улам олошорно. Түрүү һаалишад Рашида Асхарова, Раида Русанова, Екатерина Игумнова, Ханда Гармажапова болон бусад аймаг соогоо суутай болонхой. Залуу колхозницанууд Янжима Доржитарова, Сабида Рахматулина, Нимацу Шагжеева болон бусад түрүү һаалишадай тоодо оронхой. Хони үсхэбэрилгын мастернууд И. Гаврильев, О. Санжиева, М. Влагинина, Ж. Токтохоев болон бусад урган гараа. Эрхим адуушад Ч. Гармаев, М. Шаныгин, С. Урусов ба бусад тон һайнаар ажаллана. Түрүү гахайшад ба шубуушад манайда мүн лэ олон. Тэдэнэй шэн зоригто ажал ба мэргэжэл шадабари колхозно бүхы малшадта үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишадай жэшээгээр тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ метод энэ жэлһээ һүнэй-товарна бүхы фермэнүүдтэ хэрэглэгдэдэг болоо. Олонхи колхозуудта үнеэдые сүүдхэдээ гурба дахин һаана, гурбан колхозуудта үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ һааха ябадал эмхидхэгдэнхэй.

Аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл нилээд ехээр бэлэдхэһэн байха юм.

Колхозуудай партийна организацинууд ниитынгээ малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал яһала табидаг боложо байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациие жэшээ болгон абажа үзэе. Тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Загубелюк, колхозой түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Черноярова, фермэнүүдые даагшад коммунистнууд Каленов болон Федосеев гэгшэд малажал хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ колхознигуудые бодотоор эмхидхэгшэд ба толгойлогшод мүн байха юм. Социалистическэ мүрысөөн колхознигуудые эмхидхэхэ гол методынь болонхой. Колхозой правлени ба партийна эхин организаци фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүридэ гаргажа, тэдэниие фермэнүүдтэ, колхозой правленидэ эли газарта үлгэдэг. Түрүү фермэдэ дамжуулгын Улаан туг үгтэдэг. «Колхозник Кирана» гэжэ ханын газетэнь колхознигуудай дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Тэрээн дээрэ колхознигуудай ажал хүдэлмэри тухай, мүрысөөнэй дүнгүүд тухай бэшэгдэдэг, хүдэлмэриин дутуунууд хурсаар шүүмжэлэгдэдэг байна. Энэ газетын хүдэлмэриин һайн талань юуб гэхэдэ, газетэдэ гараһан материалнуудайнгаа нүлөө ехэтэй байхын түлөө һайнаар тэмсэл хэгдэдэг байна. Тэрэнэй тулада урда тээнь газетэдэ гараһан материалнуудай шэнжэлэл хэгдэдэг, мүн газетэдэ гараһан шүүмжэлхы зүйлнүүд правлениин заседани ба партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Парторганизациин агитаторнууд колхознигуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, артелиингээ баялитые арьбадхахын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие шадамараар элсүүлнэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ, партийнабэшэ эдэбхитэдтэ түшэглэжэ парторганизаци хүдэлмэрилнэ.

Партийна организациин эдэбхитэ ажал-ябуулгань малажал хүгжөөлгэдэнь һайнаар нүлөөлнэ. Энэ жэлэй 9 һарын турша соо тус колхоз адуу моридой тоо 28,5 процентээр, эбэртэ бодо малай—13,2 процентээр, хониной—42,3 процентээр, гахайн—хоёр үлүүтэй дахин олон болоо. Энэ үе соо һаамхай үнеэн бүриһөө 1165 литр һүн һаагдаа. Хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2,5 килограмм нооһон хайшалагдаһан байха юм. Колхозно малай һубайрха ябадал бүрин усадхагданхай. Энэ жэлдэ үнеэдэй типовой байра шэнээр баригдаа, тугалай нэгэ байрын барилга дүүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ тугалай баһа нэгэ байра баригдажа байнхай. Энэ колхоз аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадажа, малажал хүгжөөлгөөр диплом абаһан байна.

Малажал хүгжөөлгөөр туйлагдаһан эдэ зарим һайн үрэ дүнгүүд хадаа «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлхэ үндэһэ һууринь имагтал хубинь болохо байна.

Аймагай колхозуудта малажал эрхилэлтын ниитэ хэмжээн КПСС-эй Центральна Комитедэй табиһан эрилтые үшөө хангажа шаданагүй. Олонхи колхозуудта малажал үшөө хуушанай гуримаар эрхилэгдэнэ. Малаа бэлшээжэ ондо оруулха гэһэн һанал үшөө бии байһаар. Энээн дээрэһээ лэ колхозуудта малай типовой байранууд хомор, энэ жэл хүрэтэр силоснэ нэгэшье башни ба хахад башни үгы байтаа. Малай байранууд соо үбэлдөө мал эдеэлүүлхэ кормушканууд оройдоо байхагүй юм. Сабшалан һайжаруулха, корнеплодууд болон силоснэ культурануудые тариха хүдэлмэриие колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дурата дурагүйгөөр үнгэргэдэг. Малые, илангаяа эбэртэ бодо малые ба хонидые метизацилжа, үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэри ехэ удаарулагдана. Эхэ малые искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Үнеэдые искусственнаар үрэжүүлхэ пунктнууд нэгэшье колхоздо түхеэрэгдээгүй байһаар.

Эдэ бүгэдын эсэстэ малажал үшөө жэгдэ һайнаар хүгжөөгдэнэгүй, ашаг шэмэ багаар үгэнэ. Һү һааха, нооһо хайшалха ба үндэгэ абаха түсэб аймагнай жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Эхэ малай һубайрха ябадал гарадаг. Тиихэдэ үнеэднай эбэртэ бодо малайнгаа мүнөө миил 30,5 процентнь юм. Адуу малаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн болон шэмэтэ тэжээлээр жэлһээ жэлдэ хангажа шададаггүй, концентрированнэ тэжээл малда һайнаар эдюулдэггүй байнабди. Сабшалангай газар үтэгжүүлдэггүй ба харууһалдаггүй дээрэһээ үбһэ ногооной ургаса муу байдаг. Һүүлэй арбан жэлэй турша соо хээрын сабшалангай гектар бүриһөө оройдоо 4-һөө 6,9 центнер хүрэтэр ургаса абтадаг байна. Тэжээлэй ногоо тариха ябадал хангалтагүй байһаар. Тэжээлэй дутамаг, малай харууһанай муу дээрэһээ мал олоор гарзална.

Колхозууд болон машинно-тракторна станцинуудай партийна организацинууд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй, партиин обкомой наймадахи пленумэй дүнгүүдые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, малажал эрхилэлгэдэхи эдэ бүхы горьтой дутуунуудые элирүүлһэн, тэдэниие усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Фермэнүүдые даагшадай, тариан ажалай, тракторна ба тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай бригадирнуудай хабаадалгатайгаар һаяхан болоһон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй аймагай суглаан 1954 оной социалистическэ уялгануудые баталан абаһан, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ хүсэл эрмэлзэлгээ мэдүүлһэн байгаа. Ерэхэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө 1000 литр хүрэтэр һү һааха, хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалха, ойрын хоёр жэлэй турша соо эбэртэ бодо малайнгаа 40 процент хүрэтэрнь үнеэдэй тооё олошоруулха гэһэн уялга аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаа. Олон түрүүшүүл бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, һаалишад Екатерина Игумнова, Рашида Аскарова нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һаахабди гэжэ үгэеэ үгөө. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абаха уялга абаһан байна.

Партиин айком, колхозуудай партийна эхин организацинууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрээндэ малшан бүхэниие хабаадуулха ёһотой болоно. Парти ба правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө фермэнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд мүнөө баталагдажа байна.

Манай аймаг Кударын аймаг хоёрой хоорондо баталагдаһан договорой гүйсэдхэлые хоёр талаһаа һаяхан шалгажа үзэһэн байнабди. Малажалые, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ талаар хоёр аймагай ехэ арга боломжотой байһые тус шалгалтын дүнгүүд харуулаа. Энэ хадаа хүдөө ажахые эрхилэлгээр түрүү дүй дүршэлөө халан абалсаха арга олгоһон байна. Кударын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарианай механизированнэ ток, «Красная заря» колхозой малажалай типовой байранууды манай аймагай түлөөлэгшэд ехээр һонирхон хараһан байна.

Аймагуудай, колхозуудай, фермэнүүдэй, бригадануудай, тус тус хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ гээшэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй табигдаһан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэмнай туһалха байһаниинь лабтай.

Колхозуудай правленинүүд, МТС-үүдэй дирекци ба тэдэнэй партийна эхин организацинууд колхознигуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилгэдэ анхарал ехээр табидаг, малажалые гээгдэнги урдын хахад нүүдэл гуримаар эрхидхэ ябадалтай шууд тэмсэдэг, малшадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэдэг, малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар түрүү арга методуудые нэбтэрүүлдэг, малшадай культурно-ажаһуудалай условиие һайжаруулхын түлөө тэмсэдэг боложо байна.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй эрилтын ёһоор хүдөө ажахые, илангаяа малажалые эрид шууд хүгжөөн дэбжээхэ зорилго шиидхэхын тулада аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бүхы ажалшад үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

ЭРИД ХУБИЛАЛТА ХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

БМАССР-эй Нютагай ба түлишын промышленностиин министерствын Улан-Удын горпромкомбинат (директорынь нүхэр Хацанов) олон ондоо (сабхиин, слесарна, сэбэрлэлгэ-будалгын, хомут тоног заһабарилгын, нааданхайнуудай столярна ба бусад) мастерскойнууд ба цехүүдтэй юм.

Промкомбинат даалгабаряа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Энэ жэлэй 10 һарын туршада гүрэнэй түсэбые 98 процент дүүргэжэ, 40 мянган түхэригэй продукци ажалшадта дутуу үгөө.

Комбинадай сабхиин мастерскойнууд (даагшадынь нүхэд Елизов, Мантушкин) илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус мастерскойнууд ажалшадһаа ороһон захилнуудые түсэд дүүргэжэ шадаагүй. Үбэлэй хүйтэн эхилбэ. Хүнүүд валенкануудаа заһабарилхаяа мастерскойдо ерэнэ. Теэд, мастерскойнууд тусхай материалгүй дээрэһээ ажалшадай хэдэн олон захилнууд дүүргэгдэнэгүй. Эндэ түбхын түрүүндэ республикын Нютагай ба түлишын промышленностиин министерство гэмтэй. Тэрэнэй мэдэлдэ һэеы даралгын фабрика бии, республикадамнай арһа элдүүрилгын заводшье бии. Теэд, сабхи, валенкануудые заһабарилха материалнуудаар мастерскойнуудые хангажа яахадаа болохогүйб? Энэ шухала асуудалда тус министерствын зүгһөө зохихо анхаралай табигдаагүй дээрэһээ 1953 ондо горпромкомбинадта зөөлэн ба хатуу арһа булгайр үгэхэ түсэб холо дүүргэгдөөгүй.

Иимэһээ гуталай зарим мастерскойнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө заһабариин материалай үгыгөө шалтаад, 8—10 хоногоор ажалда гарахагүй ябадал үзэгдэнэ.

Мүн хомут тоног заһабарилха мастерской баһал материалаар дуталдана. Энэ мастерскойдо үгтэхөөр түсэблэгдэһэн түүхэй арһанай мүнөө миил 27 процентнь үгтэһэн байна. Тиихэдэ тус мастерской бэлэйнүүдые оёхо даалгабаритай юм. Теэд энэ продукци тон багаар гаргадана. Гэхэ зуура, городой барилгын предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ бээлэй ехээр хэрэглэгдэнэ. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд валовой түсэбөө дүүргэхые оролдоод, гансал нэгэ түхэлэй арһан бээлэйнүүдые үйлэдбэрилэн гаргана. Теэд химда сэнтэй комбинированчэ бээлэйнүүдые предприятинуудай хүдэлмэришэд ехээр хэрэглэгдэдэг юм.

Комбинадай столярна мастерской баһал муугаар хүдэлмэрилнэ. Ехэ үнтэйгээр заһабарилна. Энэ ушарһаа хүнүүд захил хэнэгүй. Жэшээнь, юрын стул заһабарилхадаа 21 түхэриг 40 мүнгэ абана. Иимэ үнтэйгөөр заһабарилуулханхаар, шэнэ стул худалдан абаһаниинь дээрэ бэшэ гү? Эдэ баримтанууд комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные химдаруулха хэрэгтэ ямаршье анхарал оролдолго хандуулдаггүйе гэршэлнэ.

Комбинадай слесарна мастерской оёдолой машинануудые, электроприборнуудые, ажахын хэрэглэлэй бусад зүйлнүүдые заһабарилха үүргэтэй юм. Теэд, энэ мастерскойдо запасной частьнуудай байдаггүй дээрэһээ, эбдэрһэн юумэеэ түргөөр заһуулхань тон бэрхэтэй.

Тиихэдэ сэбэрлэлгэ-будалгын мастерской антисанитарна байдалтай. Шорой тооһониинь сэбэрлэгдэнэгүй. Химическэ зүйлнүүдэй запасаар дуталдадаг дээрэһээ, мастерской хододоо шахуу ажалгүй байдаг болоо. Комбинадай хүдэлмэридэхи иимэ ехэ дутуу дунданuудые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Мүнөө парти, правительство үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай үйлэдбэрилгые ехээр үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал табяад, энэ талаар тусхай тогтоол гаргаба. Тэрэ тогтоол соо нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго табигдаа. БМАССР-эй Нютагай ба түлишын промышленностиин министерство горпромкомбинадай бүхы хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха талаар зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Ф. Башухаев.

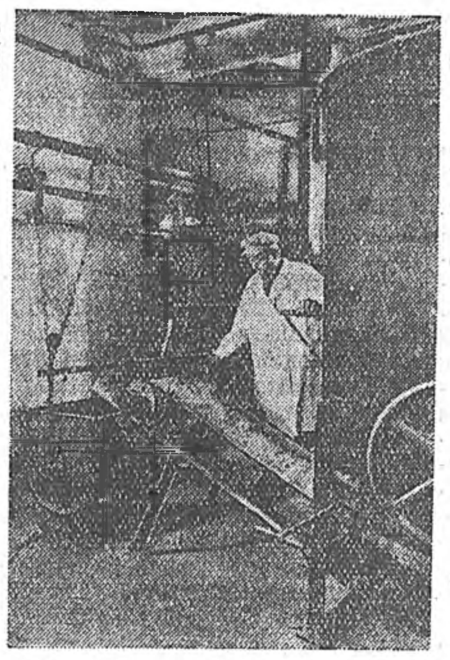

Сталинска область. Областиин гахай үсхэбэрилдэг совхозуудта саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг кормозапарнигууд—худхагша машинанууд бии болгогдобо. Тэдэнэр жмых үйрүүлдэг ба тэжээл хэршэдэг машинануудаар буйлуулагдаһан тэжээлые худхажа, ууралда болгодог байна. Кормозапарник-худхагша хадаа 3.000 толгой малай тэжээл бэлэдхэжэ шадаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Амвросиевский» гэжэ совхоздо тэжээл худхадаг машинаһаа бэлэн продукци гаража байна. Совхозой гахайн фермын тэжээл бэлэдхэгшэ М. Ф. Дербеда агрегадай дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Колхозуудтахи шэнэ барилганууд

★ **Байкало-Кудара.** Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада (бригадирынь М. И. Оскорбин) клуб шэнээр барижа, ашаглалгада тушааба.

Энэ клуб 150 хүнэй һууритай ехэ залтай, мүн библиотекын, уншалгын залай, кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһалгануудтай.

Колхозой уранһайханай самодеятельностиин коллектив һайндэрлэлгын үедэ шэнэ клуб соогоо колхознигуудта гоё һайхан концерт харуулаа.

В. Непомнящих.

★ **Кяхта.** Сүбэгтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо дүрбэн хүнһөө бүрилэһэн барилгын бригада нүхэр Цыбиковэй хүтэлбэри доро хүдэлмэрилдэг юм. Тус бригадынхид энэ жэлэй туршада ондоо областьһоо нүүжэ ерэгшэдтэ зорюулжа, 11 гэр газаагүүрхи бүхы түхеэрэлгэнүүдтэйнь барижа үгөө.

Мүнөө бригадынхид колхозойнгоо дэргэдэ сельмагай байшан шэнээр барижа байна.

Д. Чойдоров.

★ **Хэжэнгэ.** «Манай-Ажал» колхоз Татарска АССР-һээ нүүжэ ерэһэн колхознигуудта 10 гэр шэнээр барижа үгэбэ. Мүн тус колхозой Шаракшинов, Дармаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригаданууд хониной ба гахайн типовой байрануудые барижа ашаглалгада тушаагаа.

Б. Балдандоржиев.

★ **Баргажан.** Баргажанай леспромхозой Гусиха гэжэ модо бэлэдхэлэй участогта 150 хүнэй һууритай клуб шэнээр баригдажа байна.

Энэ клубай байшан соо библиотекэ, уншалгын зал, кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһагууд түхеэрэгдэжэ захалаа.

Д. Гыргенов.

Хэжэнгэдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүй

Мүнөө үедэ оронойнтоо хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай партиин сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө хүдөөгэй ажалшадай шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байхада тэдэнэй дунда культурна хүдэлмэриие бүри һайнаар ябуулха гээшэ тон ехэ удхашанартай хэрэг болоно.

Энэ хүдэлмэри Хэжэнгын аймагта хэр зэргээр ябуулагдана гээшэб гэжэ хаража үзэхэ болоо һаа иимэ байна. Мүнөө тус аймаг дотор хүдөөгэй 6 клуб, хүдөөгэй 5 библиотекэ, 2 уншалгын байшан, аймагай центртэ Культурын байшан, библиотекэ хүдэлмэрилнэ, тиихэдэ колхозуудта клубууд болон улаан булангууд бии юм. Хэжэнгын хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Будажабон С. М.) хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Тус клуб Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центртэ байдаг. Энэ клуб үбэлдэ һайнаар бэлэдхэһэн ба зосоонь ороходо зохид һайнаар шэмэгдэнхэй. Клубай хүдэлмэриин һара бүриин түсэб совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байха юм. Клубта хододоо лекци болон концертнүүд болоко байдаг, тиимэһээ колхознигууд эндэ ерэжэ сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг байна. Мүн Чесаныи сельсоведэй хүдөөгэй библиотекэ ба уншалгын байшан муу бэшээр хүдэлнэ. Тиихэдэ энэ жэлдэ аймаг дотор 2 шэнэ клубууд (Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Зургаанай зам» колхозуудта) баригдажа, ашаглалтада оруулагдаа юм.

Гэбэшье, аймаг доторхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бултадаа һайнаар хүдэлмэрилнэ гэхын аргагүй. Илангаяа хүдөөгэй библиотекэнүүд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Библиотекэнүүд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр хүсэд бэлэдхэгдээдүй, уншагшадайнь тоо үсөөн, номойнгоо фондые баяжуулхын тула һомологдоһон мүнгэн хүсэд ашаглагданагүй. Тиихэдэ уншагшадай конференцинүүд, литературна вечернүүд гэжэ бүри үнгэргэгдэдэггүй байна. Советскэ сельсоведэй библиотекэ ехэнхи сагаа хаалтатай байдаг. Даагшань нүхэр Бальжит Гомбоева 5—10 хоноод лэ «отчедоо тушаахам» гээд, хэдэн хоногоор аймагай центр ошодог. Нүхэр Гомбоева эриһэн хүндэ ном тэмдэглэжэ үгэхэһөө бэшэ ямаршье ажал хэдэггүй, үнгэрхэдөө колхозой партийна эхин организациин зүгһөө үгтэһэн даабари түүргэдэггүй юм. Тиихэдэ тус сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Сэсэгтуев Ц-Ж. культурна эмхи зургаануудта гэжэ харазлагдаһан мүнгые саг соонь үгэдэггүй, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тула оролдодоггүй. Тиимэһээнь Леоновка тосхондохи уншалгын байшан һүүлэй 2—3 жэл соо ямаршье журналнуудые абаагүй байшоо. Тус уншалгын байшан соо ороходо ямаршье түхеэрэлгэ үгы, харин гэрэйнь хахадта уншалгын байшангые даагша нүхэр Жданова А. П. ажаһуудаг.

Мүн Доодо Хуланай хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Д. Дондокова библиотекэеэ хүсэд тушаангүй, Кяхта город курсада ябашаһан байна. Тус библиотекэ тон муугаар хүдэлмэрилхэһөө гадна, үбэлэй үедэ ажаллахаар түхеэрээгүй, түлеэшье гүй байһаар.

Колхозуудай клубууд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Колхознигуудайнгаа культурна эрилтые хангаха тухай зарим түрүүлэгшэнэрэй оролдодоггүй дээрэһээ клубууд хододоо суургатай, досоонь ороходо тон муухай байдаг, клубуудые даагшанар гэжэ тусхай томилогдодоггүй байна. Тиимэһээ колхозой клубууд хамтын суглаанай гү, али киногой болоходо нээгдэдэг гуримтай.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагта 35 хүнһөө бүридэһэн 7 лекторскэ группа бии байбашье, ажалшадай дунда лекци болон элидхэлнүүд тон үсөөнөөр уншагдана. Тиихэдэ хүдөөгэй ажалшадта кино харуулга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Зарим колхоздо бүхэли һара соо кино ерэдэггүй, мүн халуун хүдэлмэриин үедэ малажалай фермэ болон таряанажалай бригаданууд дээрэ кино харуулагдадаггүй байна.

Культурна хүдэлмэриин хэмжээе улам һайжаруулхын тула Хэжэнгын аймгүйсэдком шухала хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. **Ц. Очиров.**

Хүдэлмэриин үдэрэй гурим наринаар сахиха

Советскэ эмхи зургаануудта хүдэлмэриин үдэрэй шэнэ гурим байгуулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гарахада Яруунын аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд тус тогтоолые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, хүдэлмэриин үдэрэй гуримые наринаар сахижа эхилһэн байгаа.

Гэбэшье, аймагай зарим эмхи зургаануудта хүдэлмэриин үдэрэй шэнэ гурим үшөөл хүсэд сахигданагүй. Хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа үглөөгүүр гээгдэжэ ерээд, үдын забһарлалтын үедэ болзорһоо урид гаража ябашадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, ЦСУ-гэй хүдэлмэрилэгшэ Я. Дагбаева, айфогой хүдэлмэрилэгшэд А. Шагланова, И. Батуева, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй Управлениин хүдэлмэрилэгшэ Г. Цыренжапова гэгшэд октябриин 10-най үдэр ажалдаа ерэхэдээ үглөөгүүршье, мүн үдын забһарлалтын үедэшье 7—9 минутаар гээгдэһэн байна. Иимэ ушарнууд нэгэнтэбэшэ үзэгдэдэг. Хүдэлмэриин үдэрэй гуримай ямараар сахигдадаг, ажалайнгаа сагые хүдэлмэришэдэй хэр ниттаар хэрэглэдэг тухай аймгүйсэдкомой таһагые даагшанар һонирходоггүй байна. Мүн аймагай промкомбинадай конторын хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэриин үдэрэй гуримые эбдэнэ. Тиихэдэ Яруунын загаһачай заводой конторын хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэриин үдэрэй шэнэ гуримда үшөө ороодүй. Эгэтын МТС-эй конторын хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо ахалагша бухгалтер нүхэр Буту Спиридонов хүдэлмэриин үдэрэй шэнэ гурим тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые мүнөө болотор дуулаагүй, хуушан гуримаараал хүдэлмэрилжэ байнхай.

Тиимэһээ эмхи зургаануудта хүдэлмэриин үдэрэй гуримые ниттаруулха тушаа аймгүйсэдком зохихо хэмжээ абаха бээ гэжэ найдагдана.

Бурят-Монголой үнэн» газетын рейдовэ бригада:

Ц-Ж. Намжилов — аймагтахи СССР-эй Минфинэй КРУ-гэй контролер-ревизор;

Ц. Д. Ванчиков—аймгүйсэдкомой таһагые даагша,

Ц. Дандаров—«Б.-М. Үнэн». газетын корреспондент.

Түрүү сельпонуудай нэгэн

Баргажанай аймагай Уро-Читинска сельпо аймпотребсоюзай дамжуулгын Улаан тугые һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо алдангүй барижа ябана. Тус сельпогой хүдэлмэрилэгшэд туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амардаггүй, саашадань арьбадхаха гэжэ оролдоно. 1951 онһоо хойшо сельпо эд бараанай эрьесын ба бусад бүхы түсэбүүдээ дүүргэжэ ябана. Энэ жэлэй гурбадахи кварталай эд бараанай эрьесын түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 165 мянган түхэриг эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ажалшадта наймаалаа. Тиихэдэ октябрь һарын түсэб 119 процент дүүргэгдэһэн байна.

Энэ сельпогой бүхы 8 магазинуудта худалдаа наймаан культурнаар эмхидхэгдэнхэй. Уринска сельмаг соо (даагшань нүхэр Е. Разуваева) тогтоогдоһон ассортиментэ үлүү 200 гаран ондоо эд бараан бии. Нүхэр Разуваева бараа һайханаар, зохидоор хадуулан табихаһаа гадна, худалдан абагшадтай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, мүн пайщигуудай суглаан дээрэ тэдэнэй табиһан эрилтэнүүдые хараадаа абажа, сай, дабһа, сахар, тамхи болон бусад эд бараагаар ажалшадые заахашье таһалдуулхагүй гэжэ оролдодог.

Мүн тиихэдэ продавец нүхэр В. М. Толстихин нүхэр Разуваеватай мүрысэн, түсэбтэ даалгабаринуудаа дүүргэлгээр горьтой амжалта туйлаа. Продавец нүхэр Толстихин хүдөөдэ худалдаа наймаа ёһотойгоор эмхидхэһэнэй, ажалшадай олон янзын эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангажа шадаһанай түлөө Бурмонкоопсоюзай правлениин ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомой грамотаар шагнагданхай.

Мүнөө тус сельпогой бүхы магазинууд үбэлэй сагта таһалгаряагүй хүдэлмэрилхөөр бэлэн болонхой. Үнгэрэгшэ һарын эд бараанай эрьесын түсэбые сельпогой хүдэлмэрилэгшэд холо үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө тэдэнэр хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, 5849 килограмм һамар, 3239 килограмм жэмэс, 23175 үндэгэн түсэбһөө гадуур бэлэдхэгдээ.

Д. Колмаков.

Д. ЖАЛСАРАЕВ

ХҮГШЭН ЭЖЫ

Юрын лэ бурят хүгшэн юм —
хамтын ажал соо дааһан
Юумэнь ехэш бэшэ юм даа:
правлениин гэр харанхай.
Харин тэрэнэй аршаһан,
эмхидхэһэн, угааһан
Хамаг юумэ харагты —
хаанабиб гэхээр гяларанхай.
Хүндэтэ түрүүлэгшымнай
хутагаар хюһуулһан толгойдол,
Контороһоо гараханьхоморшог
бухгалтер дүүхэйн шарайдал,
Хана, столнууд сэбэрхэн.
Электрын галаар хони
Хайшалһан шэнги,
хүгшэнэй
хүдэлхэнь бушуу, һонин.
Хүнэй ажалдаа ерэхэдэ
хүхюун баяртай угтадаг,
Хүлөө аршангүй ороо һаа.
нэгэ заа гэмэрэн татадаг.
Һаншаг сагаан тэрэнэй
һанаа амар һуухагүйдэ
Һалан залхуу байжа
огтош юрэдөө болохогүй даа.
Хамтын суглаан дээрэ
ажалай журам тухайда
Хатуугаар хэлээд абалаг юм.
Ганса нэгэ манайда
Хонон ерээд.
шүлэг. ном
унша гэжэ һаладаггүй.
Богонёор хэлэбэл,
хүгшые
хүгшэрөө гэхын аргагүй.
Хорёод жэл соо баяшуулай
«тэнэг амитан» гэһые
Хосоргон хаяжа,
мүнөө
«сэсэн абгай» нэрэтэй.
Түүхын ябадалые шэнэлһэн
революциин жэлые
Түрэһэн омни гэжэ
тоолодог байһаниинь зүйтэй.

Малшадай эмхитэй ажалай үрэ

Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой малшад нийтынгээ малай тоо толгойе улам олошоруулхын, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй ашаар колхоз энэ жэлдэ мал үсхэбэрилхэ даалгабаряа бүхы түрэлэй малаар сүм дүүргэһэн малажалһаа олзо оруулгаяа нилээд дээшэлүүлһэн байна.

Хонишод нүхэд Ракшиева ба Эрдынеева гэгшэд нооһо хайшалалгын талаар һайн показательнуудые туйлаа. Тэдэнэр даажа абаһан нарин нооһотой хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 5 килограмм 100 грамм нооһо хайшалһан байна.

П. Степанов.

ТОБШО ҺОНИНУУД

★ **Һургуулиин радиоузел.** Торнин дунда һургуулиин физикын кружогой гэшүүд багша В. Е. Шулуновой хүтэлбэри доро тусгаар мотор тодхожо, һургуулияа электрын гэрэлээр хангаһан юм. Һаяхан тэдэнэр һургуулидаа радиоузел тодхобо.

★ **Малай дулаан байра.** Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз № 2 МТФ-дэ малай байха 2 байра барижа дүүргэбэ.

★ **Колхознигуудта зүжэг.** Бурят драматическа театрын коллектив Заиграйн, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудай колхозуудаар ябажа, Сталинска шангай лауреат Мухтаровай «Бүлын нэрэ хүндэ» гэжэ зүжэг харуулба.

Албанида культурын ба арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ

Албанска Арадай Республикын министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ходжа Арадай суглаанай сесси дээрэ һаяшаг үгэ хэлэбэ. Правительствын дотоодын политикын шухала зорилгонуудай нэгэнинь культура ба гэгээрэлые саашадань хүгжөөлгэ болоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. «Парти ба правительство,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,—эрдэмтэй болохо ба культура туйлаха арга хэмжые арад үргэн олониитэдэ хүргэхын тула анхарал оролдолго хододоо гаргаха юм».

Арадай-демократическа байгуулалта Албаниин культурна түргэн хүгжэлтын үргэн, ехэ перспективэнүүдые нээбэ. Арадай засагай 9 жэлэй турша соо культурна байгуулалтын талаар феодальнобуржуазна ёһо журамай үеын олон зуугаад жэлэйхидэ орходоо сасуулашагүй ехэ юумэ хэгдээ.

Урдын Албанида наһа гүйсэһэн хүн зоной 80 гаран процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаниинь элитэ. Гэрһэн үеын энэ хүндэ хойшолонгуудые усадхахын тула, арадай засаг фашизмһаа ороной сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр ликбезэй курса ба кружогуудые дары олоор байгуулжа эхилбэ.

1949 оной сентябрьда Арадай суглаанай Президиум үзэг бэшэг мэдэхэгүй 12-һоо 40 хүрэтэр наһатай хүн зоной бүгэдэниитын уялгата һуралсал тухай хуули гаргаһан. Тэрэниие бэелүүлэн, нютагай Советүүд ба арадай гэгээрэлэй органууд 1952 оной эсэстэ Албаниин бүхы хүн зоной дүрбэнэй нэгэ хубиин—260 мянган хүнэй уншажа ба бэшэжэ шадаха ябадал туйлаба. Энэ жэлдэ ликбезэй курсануудта үшөө 60 мянган хүн һургагдаха юм. Тиимэ болохолоор ойрын хэдэн жэлэй туршада Албаниин бүхы хүн зон үзэг бэшэг мэдэхэ болохо байна.

Республика дотор һургуулиин хэрэг түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Хэрбээ дайнай урда тээхи хорин жэлдэ (1920—1939) эхин шэнэ 190 һургуули нээгдэһэн байгаа һаа, дайнай хойто тээхи гансахан 1945 ондо 336 тиимэ һургуули байгуулагдаа. Тус ороной сүлөөлэгдэхэ үедэ Албанида оройдоо эхин 112 һургуули байгаа һаа, мүнөө 2.104 гэхэ гү, али гурба дахин олон болобо. Урдань оройдоо байгаагүй шахуу дунда ба гүйсэд бэшэ дунда һургуулинууд олоор байгуулагдаа.

Арадай засаг үхибүүдэй бүгэдэниитын уялгата эхин һуралсал тухай хуулиие гүйсэд хэмжээгээр бэелүүлнэ. Һаяшаг долоон жэлэй уялгата һуралсал тухай хуули баталан абтаа. Энээнтэй дашарамдуулан орон дотор долоон жэлэй һургуулинуудые барилга ба багшанарай шэнэ кадрнуудые бэлэдхэлгэ түргэнөөр ябуулагдана.

Үхибүүдээ хилын саана эльгээжэ һургаха шадалтай феодалнууд ба капиталистнууд лэ урдань дээдэ эрдэмдэ һуралсадаг байгаа. Албанида нэгэшье дээдэ һургуули байгаагүй һэн. Мүнөө педагогическа, политехническэ, хүдөө ажахын, түсэблэлгын-экономическа, медицинскэ институдууд ба багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт—хамта дээрээ зургаан институт байгуулагдаа. Албанска олон мянгаад хүбүүд ба басагад хүдэлмэришэд болон таряашадай үхибүүд мүнөө дээдэ эрдэм абажа шадаха аргатай болоо. Албаниин олон студентнүүд Советскэ Союзай дээдэ һургуулинуудта һуража байна.

Тиранада зургаан жэлэй саада тээ байгуулагдаһан Наукануудай институт түсэбэй ёһоор хүгжөөгдэдэг арадайнгаа ажахын ба культурна хүгжөөлтэдэ алба хэнэ.

Республика дотор заочно һуралсалай сеть эмхидхэгдээ. Ажалшад үйлэдбэриһөө таһарангүйгөөр һуража, долоон жэлэй, дунда ба дээдэ эрдэм абана. Энэ жэлдэ заочноор һурагшадай тоо үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал дүрбэ дахин олон болоо. Хүдөө ажахын институдай дэргэдэ, финансова, экономическа ба хүдөө ажахын техникумүүдэй дэргэдэ заочно отделенинүүд һаяар нээгдэхэ юм. Тэрээнһээ гадна, Албанида наһа гүйсэгшэдтэ зорюулагдаһан үдэшын һургуулинуудай сеть үргэдхэгдэжэ байна.

Орон дотор хүгжэмэй ба уранһайханай һургуулинууд түрүүшынхеэ байгуулагдаа; предприятинуудта, эмхи зургаануудта, Культурын байшангуудта ба хүдөөгэй уншалгын байшангуудта уранһайханай самодеятельностиин олон тоото бүлэгүүд байгуулагдаа. Арадай оюун бэлигые хүгжөөхэ иимэ зохид һайн услови Албанида хэзээдэшье байгаагүй юм.

Олон зуун уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд, номой магазинууд, Культурын байшангууд, клубууд, театрнууд болон кинотеатрнууд, мүн культурна бусад эмхи зургаанууд ажалшадта үгтэнхэй. Энэ жэлдэ республикын городууд ба тосхонуудта уншалгын 50 шэнэ байшан, 4 шэнэ кинотеатр, 8 музей гэхэ мэтэ байгуулагдаа.

Албаниин бүхы түүхэ соо түрүүшынхинь — культурын гоё һайхан ордон Тиранада хоёр жэлэй саада тээ баригдаһан байгаа. Эндэ 800 һууритай кинозал, 450 һууритай лекционно зал, уншалгын залтай ехэ библиотекэ, выставкын залнууд, хүгжэмэй, драматическа, литературна ба бусад кружогуудай заняти хэхэ комнатонууд бии. Культурын ордондо албанска столицын олон мянган ажалшад, илангаяа залуушуул ошодог юм.

Культура болон гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл, энэ хэрэгтэ мүнгэ һомололго 1938 онойхиһоо 13 дахин ехэ болобо. Культура ба гэгээрэл ороной тон холын заха хизаарта нэбтэрэн ороно. Урдын ёһо журамай байһанда орходоо мүнөө Албанида хоёр дахин олон газетэ хэблэгдэнэ, мүн газетэнүүдэй тираж зургаа дахин олошороо. Дайнай урда тээхи 14 жэлэй турша соо хэблэгдэһэнтэй адли тооной номууд гансахан 1952 ондо хэблэгдэн гаргагдаа.

Арадай-демократическа байгуулалтын үедэ наука, литература, искусство амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Советскэ Союзай туһаламжын ашаар орон дотор эсэгэ оронойнь кинематографи байгуулагдана. Республикын культурна ажабайдал саг үргэлжэ һалбаран хүгжэнэ.

Хэрбээ Албани урдань культурна талааран Европын тон гээгдэнги оронуудай нэгэн гэжэ тоологдодог байгаа һаа, мүнөө капиталистическэ олон гүрэнүүдһээ түрүүлжэ ябана. Жэшээ болгон Грециие абаад үзэхэдэ, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ культурна байгуулалтын талаар юушье хэгдээгүй.

Энэ жэлэй хабар Афинада болоһон грекческэ багшанарай съезд дээрэ иигэжэ тэмдэглэгдээ: мүнөө үедэ Грецидэ дайнай урда тээхиһээ 600 һургуули үсөөн болоо. Хүдэлмэрилжэ байгаа һургуулинуудтань 3 мянган багшанар дутана. Занятияа зохидоор үнгэргэлгые хангахын тулада 6.254 шэнэ классуудые бариха ба 2.175 классуудые заһабарилха шухала. Теэд гүрэнэй бюджедэй ехэнхи хубинь дайнай хэрэгсэлдэ гаргашалагдадаг тула, тиимэ барилга Грецидэ хэгдэнэгүй.

Дайнай урда тээ грекческэ арад зоной 36 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа һаа, тиин мүнөө 45 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байна гэжэ «Элефтерия» газетэ мэдээсэбэ. «Эмброс» гэжэ грекческэ ондоо нэгэ газетэ нёдондо иигэжэ бэшээ һэн: «Дайнай хойто тээ долоон жэлэй үнгэрбэшье, мүнөөнэйхидэл адляар, эрдэм һуралсалай иимэ ехээр унаһан ябадалые тус орон хэзээдэшье үзөөгүй юм гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй».

Греци гансаараа иимэ бэшэ юм. Буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бэлэдхэжэ байһан ушарһаа культурна байгуулалтые мартаһан капиталистическэ бусад олон оронуудые дурдажа болохо байгаа.

Сүлөөлэгдэһэн албанска арад формоороо национальна ба удхаараа социалистическэ өөрынгөө шэнэ культурые түгэс зоригжолтойгоор байгуулна. Арадай демократиин ёһо журам болбол дэлхэйн капиталистическэ оронуудта байгаагүй ба байжашье шадахагүй зохид һайн услови энээндэ байгуулжа үгэнэ.

Албано-советскэ культурна хани барисаан жэлһээ жэлдэ улам бэхижэнэ. Албаниин ажалшад Советскэ Союзай агууехэ дүй дүршэлдэ, дэлхэй дээрэ эгээн түрүү тэрэнэй культурада хододоо хандана. Республика доторнь СССР-тэхи социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэл тухай хэлэһэн советскэ номууд ба брошюранууд, ородой ба советскэ уранзохёолшодой уран зохёолнууд, марксизмын классигууд — В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай зохёолнууд оршуулагдажа олон тиражтайгаар хэблэгдэнэ. Албанска театрнуудта советскэ драматургнуудай зүжэгүүд ехэ амжалтатайгаар харуулагдана, советскэ кинофильмнүүд Албанида туйлай ехээр алдаршанхай.

Советскэ культуратай һайнаар танилсахые ба Советскэ Союзай ажабайдал тухай бүри ехээр мэдэхые эрмэлзэжэ, олон албанецууд ород хэлэ шудална. Албано-советскэ хани барисаанай общество ба провинцинуудтахи тэрэнэй отделенинүүд наһа гүйсэһэн хүнүүдэй болон залуушуулай ород хэлэ шудалха кружогуудые, мүн курсануудые бүхы орон соогоо байгуулаа.

Албаниин культурна байгуулалтада арад үргэн олониитэ хабаадуулагдана.

Д. ДАНИЛОВ.

Венгерскэ Арадай Республикын томо предприятинуудай дэргэдэ Культурын ордонууд ба клубууд нээгдэнэ. Ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ, ажалдаа социалистическэ ёһоор хандадаг байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ туһалха ябадал тэдэнэй зорилгонь болоно. Наукын, техникын, литературын ба искусствын түйлалтануудые Культурын байшангууд ба ордонуудта харуулагдана, элдэб түхэлэй уранһайханай самодеятельность хүгжөөгдэнэ, культурна амаралта эмхидхэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аттила Иожефын нэрэмжэтэ Культурын байшангай дэргэдэхи библиотекэ ба уншалгын зал. Тус байшан Вильгельм Пикын нэрэмжэтэ вагон бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэдые хангадаг юм.

ТАСС-эй фотохронико.

Венгридэ хүдөө ажахын выставкэнүүд эмхидхэгдээ

БУДАПЕШТ, ноябриин 12. (ТАСС). Энэ жэлдэ Венгриин областной 8 центрнүүдтэ намарай хүдөө ажахын выставкэнүүд эмхидхэгдээ. Гүрэнэй газартаряалангай түрүү ажахынууд, газартаряалангай үйлэдбэриин кооперативууд, машинно-тракторна станцинууд, мүн үмсын ажалта таряашад ургамал тарилгын, овощь тарилгын ба малажалай талаар өөһэдынгөө түйлалтануудые харуулба.

Сомбатхей городто (Ваш комитат) болоһон выставкэдэ үйлэдбэриин 89 кооператив, 11 госхоз, туршалгын 3 ажахы ба үмсын ажалта 80 ажахы хабаадаба. Түрүү кооперативуудай тарижа ургуулһан гайхамшагта орооһон хүнүүдэй анхарал татана. Жэшээлхэдэ, Петефиин нэрэмжэтэ кооператив хольд бүриһөө (1 хольд 0,57 гектартай адли) 24,2 центнер намарай ячмень, «Красная гвардия» кооператив — хольд газарһаа тус бүри 21 центнер шэниисэ хуряаба. 1950 ондо эндэ хэдэхэн хольд газар уһалагдаһан байгаа һаа, мүнөө 15 мянган хольд газар уһалагдана.

Выставкэнүүд дээрэ механизацины таһагуудта хүнүүд олоороо ороно. Эндэ «Сталинец» гэжэ тракторнууд, советскэ орооһоной комбайнууд, мүн советскэ инженернүүдэй туһаламжатайгаар үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон венгерскэ комбайнууд, хартаабха хуряаха комбайнууд, лён зөөлэрүүлхэ ба хүдөө ажахын бусад машинанууд эндэ табяатай байна.

СССР-тэй культурна холбооной корейскэ обществын байгуулагдаһаар 8 жэлэй ой

ПХЕНЬЯН, ноябриин 11. (ТАСС). СССР-тэй культурна холбооной корейскэ обществын байгуулагдаһаар 8 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ.

Обществын центральна правлениин түрүүлэгшэ уранзохёолшо Ли Ги Ен гэгшын энэ үдэртэ зорюулан бэшэһэн статьяе «Минчжу Чосон» газетэ толилбо.

СССР-тэй культурна холбооной корейскэ обществын 8 жэлэй саада тээ эмхидхэгдэхэдэ, тус общество 3 мянган хүниие нэгэдүүлһэн юм. Мүнөө общество 2100 мянган гэшүүдтэй байна.

Олониитын ехэ организаци боложо, тус общество КНДР-эй арад зониие советскэ хүнүүдэй ажабайдалтай, тэдэнэй ажалай амжалтануудтай ба культурын талаар тэдэнэй түйлалтануудтай танилсуулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулна. Гансахан энэ жэлдэ обществын издательство советскэ уранзохёолшодой номуудые 115 мянган экземпляр ниитэ тиражтайгаар хэблэн гаргаба.

Арадай суглаанда һунгаха бэлэдхэл Болгарида хэгдэнэ

СОФИ, ноябриин 12. (ТАСС). Болгарска арад декабриин 20-до Арадай суглаанда болохо һунгалтада политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Ороной засагай дээдэ органой депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан ажалшадай ехэ суглаанууд Софиин хэдэн олон предприятинууд дээрэ болобо. «Болгария» гэжэ хлопок ээрэлгын фабрикын, Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ паровоз бүтээлгын ба вагон заһабарилгын заводой, Вылко Червенковэй нэрэмжэтэ автозаһабарилгын заводой ба хэдэн олон бусад предприятинуудай коллективүүд Болгарска коммунистическэ партиин ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, олониитын элитэ ажалябуулагшадые ба үйлэдбэриин түрүүшүүлые Арадай суглаанай депутадуудта Эсэгэ ороной фронтын кандидадууд болгон дэбжүүлбэ.

Паньмыньчжоньдохи зүблөөн дээрэ

ПЕКИН, ноябриин 12. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, политическэ конференци тухай асуудалаар Паньмыньчжоньдо боложо байгаа зүблөөндэ хабаадагша КНР-эй ба КНДР-эй делегаци үсэгэлдэр коммюнике толилоо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Ноябриин 11-дэ хоёр талын советнигүүдэй хаагдамал ээлжээтэ заседани боложо, Корея тушаа политическэ конференцидэ хамаатай асуудалнууд тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Баруун Германидахи американска тагнуулай центр

БЕРЛИН, ноябриин 11. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Си-Ай-Си» гэжэ американска разведкын мэдэлдэ байдаг ба урдын гитлеровскэ генерал Геленэй толгойлдог шпионско центр Баруун Германида бии юм гэжэ боннско хэблэлэй зургаанай хүтэлбэрилэгшэ Экхардт ноябриин 10-да тусхай гэршэлбэ.

«Х (9592)» филиалай гэжэ баруун германска организациин (урдын гитлеровскэ генерал Геленэй толгойлдог шпионско центр иимэ нюуса нэрэтэй юм) хүтэлбэрилэгшын орлогшо байһан Ганс-Иоахим Гойер гэгшын ноябриин 9-дэ Берлинэй демократическа сектортэ хэһэн элирүүлгын мэдүүлгые Аденауэрэй правительство зүбшэн хэлсэбэ гэжэ Экхардт Бонндо болоһон пресс-конференци дээрэ мэдээсэбэ.

Геленэй организаци тухай Аденауэр мэдэхэ байгаа гү гэһэн журналистнуудай нэгэнэйнь асуудалда Экхардт зүбшөөһэн харюу үгөө гэжэ «Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэл соо заагдана.

Геленэй шпионско организаци тухай саашанхи тодорхой баримтанууд пресс-конференци дээрэ мэдээжэ болоо.

Тусгаарлабал, Геленэй организацида 4200 агентнууд хүдэлмэрилдэг юм гэжэ тодорбо. Бонной дэргэдэхи Мелемдэ штабтай эдэ агентнуудые хангаха гаргашануудые американска эзэмдэгшэ засагаархид даадаг юм. 1950 ондо Гелен шпионаж ба хоролон һүйдхэхэ ажалябуулга эмхидхэлгэдэ 18 миллион марка гаргашалба. Шпионско энэ центрые саашадань мүнгөөр хангахын тула эгээн бага хэмжээгээр 23 миллион марка һомологдоһон байна.

Боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилгада эсэргүүсэнэ

ПАРИЖ, ноябриин 11. (ТАСС). Баруун Германиие ремилитаризацилгада, боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилгада эсэргүү протестын хүдэлөөндэ Франциин политическэ элдэб олон партинуудай, профсоюзна болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд оролсоно. Боннско ба парижска договорнуудые ратификацилгада эсэргүү тэмсэхэ комитедүүд Парижын 8-дахи, 16-дахи, 17-дохи округуудта байгуулагдаа. Тэдэнэй уряалаар үсэгэлдэр ехэ митинг болобо. «Европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тухай договорые ратификацилга Франциин национальна интересүүдтэ зүришэнэ гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн бүхы хүнүүд тэмдэглэбэ.

Франци хадаа союз ба харилсан туһалалсалга тухай договороор Советскэ Союзтай холбоотой юм, Франциин аша туһада энэ союзые бүрин хүсөөрнь һэргээхэ шухала гэжэ ораторнууд бүгэдөөрөө тэмдэглэбэ.

Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр байһан Даладье, Поль Бонкур гэгшэдэй, мүн Национальна суглаанай депутат Жак Барду ба республикын соведэй гэшүүн Мишель Дебре гэгшэдээ абтаһан амаршалгын бэшэгүүд митинг дээрэ уншагдаа.

«Юманите» газетын мэдээсэлэй ёһоор, Парижын 9-дэхи округой эб найрамдалай комитедэй делегаци почтын, телеграфай ба телефоной министр Ферритэй уулзаба. Парламентда Ферри боннско ба парижска договорнуудые ратификацилгые буруушаажа голосовалха юм гэжэ министрын секретарь делегацида мэдүүлбэ. Национальна суглаанай депутадууд — социалист Лапи ба деголлевец Биньон тиимэ лэ хараа бодолтой байна.

Сэрэгэй союз тухай США-тай хэлсээ хэжэ байһан ябадалые Пакистанай олониитэ буруушаана

КАРАЧИ, ноябриин 12. (ТАСС). США-гэй ба Пакистанай хоорондо сэрэгэй союз тухай асуудалые учредительнэ суглаанай зүбшэн хэлсэлгэдэ табихые Пакистанай учредительнэ суглаандахи правительственна олонхидой арсаһан ябадалда хамааран, «Пакистан Таймс» газетэ «Пакистан: хоёрдохи Турци гээшэ гү?» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: США-гэй бэлэдхэжэ байгаа сэрэгэй союзда Пакистанай хабаадажа магадгүй байһан тухай тон шухала асуудалые правительствын зүбшэн хэлсэхээ эрид шангаар арсалга хадаа правительствын халирхай харюунуудынь «гутамшаг наймаан тухай хэлсээе нюуха ба дүүрэһэн хэрэгэй үмэнэ орониие табиха» зорилготой байна гэһэн һэжэг улам ехээр түрүүлнэ.

Правительственна түсэбүүдэй бэелүүлэгдэхын урда тээ, тэдээн тухай үнэн юумэ тус ороной мэдэхэ ёһотой байһаниие заажа, газетэ саашаа иигэжэ бэшэнэ: дундавосточно «хамгаалгын» организациин англиийска гү, али американска түсэбтэ Пакистаниие хабаадуулха тухай асуудал табигдаһаар жэл үлүүтэй болоо. Американска ба англиийска политическэ ажал-ябуулагшад пакистанска правительствын гэшүүдтэй нюуса хэлсээ хэһэн байна. Баруун оронуудай сэрэгэй экспертнүүд орон соогуур инспекци хэжэ ябаһан байгаа. США-гэй «шэниисын бэлэгые» Пакистанай абаһанай һүүлээр, Пакистаниие хоёрдохи Турци болгохо гэһэн американска оролдолго улам нэтэрүү болобо. Һүүлшын һарануудай турша дотор американска угаа олон экспертнүүд Пакистанай эрье дээрэ бууба. Һая тус орондо ерээд ошоһон американска конгрессменүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ һомололго хэхэ подкомиссиин гэшүүд гээшэ гэжэ мэдээсэнэ.

Пакистаниие «түрүү зэргын сэрэгэй хүсэн» болгохо, Инди тушаа тэрэнэй байдалые бэхижүүлхэ, эсэстээ тэрэниие «хоёрдохи Турци» болгохо гэһэн США-гэй түсэбүүд тухай гадаадын, гол түлэб американска хэблэлэй зарим тодорхой мэдүүлгэнүүдые дурдажа, газетэ иигэжэ асууна: «Парламентда нэгэ министрын хэлэһэнэй ёһоор, США-һаа гол түлэб гарадаг эдэ бүхы үгэнүүд олониитын һаналые мэдэхэ гэһэн имагтал «туршалгын хэрэгсэл» мүн байгаа һаань, хэблэлэй мэдээсэлые буруушааһан, мүн дундавосточно хамгаалгын организациин гү, али сэрэгэй ямар нэгэн ондоо союзай зангада правительство хэзээдэшье орохогүй юм гэжэ арадые найдуулһан тодорхой мэдүүлгэ премьер-министр яахадаа хэнэгүйб?».

«Угаа ехэ бэрхэшээл дабажа түйлаһан эрхэ сүлөөгөө Пакистан хэдэн пушкаар гү, али доллароор худалдаха гү?», «Бидэнэр уласхоорондын хэрэгүүдтэ США-гэй агентнууд болохо гүбди?», «Дунда Востогто баруунай империализмые хамгаалхын тула манай арадай эрэлхэг зориг ба шадабари хэрэглэгдэхэ гү?»—гэһэн ба бусад асуудалнууд орон дотор хүнүүдэй һанаа ехээр зобооно гэжэ газетэ заана.

МОСАДДЫГЫЕ СУУДЛЭЛГЭ

ТЕГЕРАН, ноябриин 11. (ТАСС). Сэрэгэй сүүдэй ноябриин 10-най заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Мосаддык засагаархидай томилһон адвокат полковник Бозоргмехрын туһаламжаһаа арсаба. «Би өөрөө өөрыгөө үмөөрхэб. Тэрэшни урбагша гээшэ», — гэжэ Мосаддык мэдүүлбэ. Гэбэшье, Бозоргмехр үгэ хэлэбэ. Хуулиин ёһоор, премьер-министр хэбээрээ үлэһэн Мосаддыгые сэрэгэй трибунал сүүдлэхэ эрхэгүй юм, ушарынь меджлис үшөө байһаар, Мосаддыгые гэмнэһэн гэмнэлгэ политическэ гэмнэлгэ мүн, тиин иранска конституциин ёһоор министрнүүд хадаа меджлисэй зүбшөөлтэйгөөр гансахан Верховно сүүдээр сүүдлэгдэжэ болохо байна гэжэ Бозоргмехр мэдүүлбэ. Тэрээнһээ гадна, Мосаддык политическэ гэмтэ хэрэг хэбэ гэжэ гэмнэгдэһэн ушарһаа, тэрэниие сэрэгэй бэшэ, харин гражданска сүүд сүүдлэхэ ёһотой.

Өөрынгөө үмөөрэлгын үгын буулгабариие хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ Мосаддыгай дамжуулан үгэхые һэдэхэдэнь, заседанинуудай зал соо түлхилдөөн болобо. Удаа тээнь Мосаддык тэрэниие уншаба.

Һүүлшын 50 жэлэй турша дотор Иранда тохёолдоһон бүхы гасалан зоболон хадаа англиийска элдэб муухай аашануудай дүн болоно гэжэ Мосаддык мэдүүлбэ.

Намайе гэмнэһэн гэмнэлгые хаража үзэхэ эрхэгүй гэжэ сүүдые тоолоноб, ушарынь премьер-министр байхадаа, онсо бүрин эрхэ түлөөлэлгэ намда үгэхэ тухай меджлисэй баталһан хуулитай зохилдуулан, би өөрөө сэрэгэй бүхы трибуналнууд ба тусхай сүүдүүдые тарааһан байгааб гэжэ Мосаддык сэрэгэй трибуналай мүнөөдэрэй заседани дээрэ дахин мэдүүлбэ. Намайе олон гэмтэ хэрэг хэбэ гэжэ гэмнэнэ, гэбэшье би гадаадынхидай хүсэлые хангахаяа арсажа, гансахан «гэмтэ хэрэг» хээб гэжэ тоолоноб гээд Мосаддык хэлэбэ. Сүүдэй заседанида дахяад ерэхэгүйб, хэрбээ намайе хүсөөр асараа һаань, дуугай байхаб гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ПАРИЖ, ноябриин 12. (ТАСС). Тегеранһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, сэрэгэй сүүдэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ прокурор хадаа Иранай премьер-министр Мосаддыгые саазалан алаха приговор гаргахые эрибэ.

Тегерандахи байдал

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Тегеранһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр полицейскэ патрульнууд ба сэрэгэй харуул нилээд шанга болгогдобо, ушарынь, Мосаддыгай тала баригшад Мосаддыгые сүүдлэлгын дүүрэхээ байхада бүгэдэниитын забастовко хэхэ аюул тохёолдуулба.

Тегеранай сэрэгэй губернатор генерал Дадсетан хадаа городто «гурим эбдэһэн ушарта» шэрүүн шанга хэмжээнүүдые абаха гэжэ занаба. Хубиин үнэмшэлгэтэй байха, тэрэниие полициин ба сэрэгэй харуулай эрилтээр харуулха гэжэ Тегеранай бүхы хүн зониие уялгалһан приказ гаргагдаа.

Тегеранай гол талмай дээрэ полици Мосаддыгай тала баригша демонстрантнуудые тарааха гэжэ оролдобо. Мосаддыгые дэмжэһэнэй тэмдэг болгон, столицада олон зуугаад магазинууд хаагдаа. Полициин ба солдадуудай хүсэ нэмээгдэһэн харуулнууд гол талмайнуудые ба харгын бэлшэрнүүдые сахина. Хахад үдэрэй урда тээ 20 демонстрантнууд арестовалагдаа. Хэдэн хүн полицейскэ шиидамаар бала сохигдобо.

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Тегеранһаа иигэжэ дамжуулна:

Ноябриин 12-то иранска арминн тусхай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, сэрэгүүд Мосаддыгай тала баригша демонстрантнуудые буудаһан ба хоёр хүниие алаһан байна.

Ород драмтеатрын шэнэ зүжэгүүд

Бурят-Монголой ород драмын театрын коллектив Сталинска шангай лауреат Борис Ромашевай «Огненный мост» гэжэ зүжэг найруулан табилгаар үбэлэйнгөө сезон нээбэ.

Энэ зүжэгэй түрүүшын хоёр актда Октябрьска социалистическэ революциин дүлэтэ үдэрнүүд харуулагдана. Пьесын дүрбэдэхи ба табадахи актнууд революциин удаа 10 жэлэй үнгэрөөд байһан үеые харуулна.

Шэнэ зүжэгтэ Советскэ Союзай городуудһаа уряалаар ерэһэн шэнэ артистнууд хабаадалсана. Хойто-Осетинскэ АССР-эй габьяата артистка З. И. Вишневская — Иринын, артист Б. П. Федоров улаан гвардиин отрядай командир Хомуровой, артист Б. Т. Красиков комиссар Штанге гэгшын рольнуудые гүйсэдхэнэ. Мүн энэ зүжэгэй рольнуудта БМАССР-эй габьяата артистнар В. А. Закатов, П. Р. Гофман, Д. Ф. Терентюк ба бусад наадана.

Энэ пьесые театрын главна режиссёр Б. М. Ратов зүжэг болгон найруулжа табяа. Казахска ССР-эй габьяата артист Э. В. Черномскиин эскизээр сценэнь гоёон шэмэглэгдэһэн байна.

Театрын творческо коллектив энэ һара соо украинска драматург В. Минько гэгшын «Не называя фамилии» гэһэн комеди, Рахмановай «Беспокойная старость» гэжэ зүжэг шэнээр найруулан табиха юм.

Мүн жэлэй эсэс болотор театр Сталинска шангай лауреат Ю. Чепуринай «Вешние воды», Ц. Солодарай «У лесного озера» гэжэ зүжэгүүдые табихаар хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинска шангай лауреат Б. Ромашевай «Огненный мост» гэжэ зүжэгэй хоёрдохи актын түгэсхэл.

В. Шитиков.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда

ХАРИЛСАН ТУҺАЛАЛСАХА КАССЫН ЭРХИМ АЖАЛ

Түүхын факультедэй дүрбэдэхи курсын студент нүхэр Ивановые студентнэрэй коллектив 1951 ондо харилсан туһалалсаха кассын правлениин түрүүлэгшээр һунгаһан юм. Касса тушаажа энэ нүхэрэй абахада тэндэнь хамта дээрээ арайхан гэжэ 3000 гаран түхэриг мүнгэн зөөри байгаа һэн.

Нүхэр Ивановой оролдосотой ажалай ашаар мүнөө студентнэрэй 75 процентнь тус кассада хабаадуулагдажа, мүнгэн зөөринь 22 мянган түхэриг хүрэтэрөө ургаһан байна.

Энэ касса студентнэртэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, һүүлэй хоёр жэлэй туршада 242 мянган түхэригэй туһаламжа студентнэртэ үзүүлһэн ба 5 хүндэ бусаалтагүй урьһаламжа үгэһэн байна. Һаяхан багшанарай профессиональна союзай обком нүхэр Ивановой ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие эрхим ажалайнь түлөө 200 түхэригөөр шагнаба.

ВОСКРЕСНЭ ЛЕКТОРИ

Республиканска лекционно бюрогой ба институдай математикын кафедрын үүсхэлээр институдай дэргэдэ воскреснэ лектори эмхидхэгдэбэ. Энэ лектори амаралтын үдэрнүүдтэ, городой дунда һургуулиин 9—10 классуудай һурагшадта зорюулан математикаар элдэб лекцинүүдые эмхидхэнэ.

Һаяхан эндэ «логорифм тухай һургаал» гэһэн темээр доцент нүхэр Ветровой уншаһан лекциие городой 300 гаран һурагшад ехэ нирхолтойгоор шагнаа. Мүн һарада доцент нүхэр Щербаков геометри тухай лекци уншаха байна.

СПОРТИВНА ВЕЧЕР

Баскетболоор ба волейболоор институдай түрүү һуури эзэлхэ түлөө студентнэрэй командануудай хоорондоо болоһон мүрысөөнэй дүн гаргалгада зорюулагдаһан спортивна вечер һаяхан болобо.

Вечер дээрэ литературна факультедэй 3-дахи курсын студент нүхэр Посылкин «Спорт эб найрамдалай түлөө» гэһэн темээр лекци уншаба. Удаань мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлһэн командануудта дамжуулан шангууд ба грамотанууд барюулагдаа.

Вечерэй эсэстэ боксёрнуудай баалдаан болоһон ба гимнастическэ номернуудые харуулһан байна.

Б. Дамдинжапов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — **«Смелые люди»** (11 ба 12 ч. 30 м.), **«Серебристая пыль»** (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал **«Новости дня»** № 53.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — **«Бакинцы»** (11, 13 ба 17 ч.), **«Мой маленький друг»** (15, 19, 21 ба 23 ч.), киножурнал **«Новости дня»** № 53.

«ХРОНИКА» кинотеатрта — **«[illegible]нецы»** (11, 13, 15, 17 ба 20 ч. 30 м.), **«Опасное сходство»** (22 ч. 30 м.), **«[illegible]ветские китобои»** (18 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—18.

Н—00677. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.